

N°. 43.

Birmdeend 21. Oktober (2. November)

1868.

Rahditajs.

Cefschemmes sinnaš. No Rihgas: Keisera apstiprinachts liffums pahr awiſchu fuhtſchannu; Wils. gub. wald. fludt., ka domehnu minifertat jaralka Kreewu wallodā un ka ſaldatu ſamiliſjahm nauw brighw libdſ eet un pahr rekrufchu weerneefem. No Behterburgas: pahr to fuggi „Aleſander Newski.“

Apſemmes jannaš. No Wahſemmes: Drechdenē maſš dunnpiš. No Franzijas: walbiſchanaš raiſeš. No Englandeš: pahr Franzijas padohnu ſaldatu atlaiſchanaš beht. No Spaniſas: pahr jauno walbiſchannu. No Abiſſinijāš: ka taggad tur eet. No Amerikāš: pahr Inbianeeſchu karu un jauna preſidentia wehleſchannu.

Jittaš jannaš sinnaš. No Landohneš: pahr ſtohlāš nobedſinaſchannu. No Behterburgas: pahr gudru ſemneeku, — Kronſtattē ſchenki eet maſumā. No Hollandēš: pahr baggatu mantſchannu. Jannakāš ſ.

Indeeſchu dſihwe pehſ ſawaš ſiſſiſas. Mehneſi. Stina lauzimeefem. Grabmanu ſinnaš. Anceles ſinnaš.

Keelittumā Meera-teeſneſcha ammatš. Laupitaji. U. Tee abbee brachti. Enokš Urden. Taure un Swiſpiš. Amerikaneefchu kophmanu Awepſta ſewa. Bahrineeki. Lehta galla. Beš kaſjahm newarr oanzohht.

Cefschemmes sinnaš.

No Rihgas. Augſtaiš Kungš un Keiſerš 27tā Septembar ſ. g. apſtiprinajis walſiš eefſchigu buhſchannu minifera noſpreedummu, kaš pahr laitarakſteem jeb awiſchem noſalka tā: 1) „Libdſ Oktober mehneſcha pufſei wiſſeem awiſchu redaltehreeem jadarra ſinnamš, ka no nahſama 1869ta gadda eefahſuma par wiſſeem laita-rakſteem, lai tee buhtu lahdi buhdami, ko par poſti fuhta, weenlihdſiga poſteš-nauda jamalka, taš ir 20 prozentēš no tašš naudaš, žil awiſchu nehmeji par gaddu maſka un 2) ka ſchi peeminnetā taſſe no jauna gadda 1869 buhš ſpehla.

Wehl no Rihgas. Uš rihta-juhrmallu guberniju general-gubernatora pawehleſchannu no 15ta Auguſt ſ. g. Widſemmes guberniſas walbiſchana darrijuſe ſinnammu, ka walſiš domehnu miniferiš noſaſſijis, ka lai wiſſuš rakſtuš un luhgſchanaš, ko

uš to minifeteriju fuhta, lai nerakſta žittā, ka til ween Kreewu wallodā, jo žittā wallodā rakſtitaš grahmatas nemaš nepeenemſchoht.

— Widſemmes guberniſas walbiſchana darra ſinnammu, ka uš farra-teeſaš noſpreedummu 1866tā gaddā ar liffummu Nr. 476 iſſluddinahtš, ka ap-prezeteem ſaldateem, kaš uš ſinnammu woi neſinnammu laiku atſtaſkā atlaiſti, atpakkal-nahldameem deeneſtā, kā arri teem no jauna deeneſtā eſtahdameem ap-prezeteem ſaldateem, ir aiſleegetš, ſawas ſamiliſas few libdſ nemt. Lai taš gan aiſleegetš un ſinnamš darrihtš, tomehr wehl daſchi ſaldati ar ſawahm ſamiliſjahm atrahloht un aiſbildinajoteeš ar to, ka winneem ne-effoht netahdaš mantāš, ar ko tašš ſamiliſas warretu dſihwoht ſawā dſintene. Bet kad nu ſchahdahm ſamiliſjahm kohrtetuš newarroht eerahdiht un netahdaš mantāš woi naudaš ne-effoht, ar ko tašš atpakkal fuhtitš, tad tašdi ſaldati eekrihtohht behdāš un pohſtā. Tadeht katra-minifeterija eefſchigu walſiš buhſchannu minifeteriju luhgufe, iſlaiſt pawehleſchannu, ka lai zaur piſſeſhtu un ſemmu teeſahm teek iſſluddinahtš, ka ſaldatu ſewahm nebušš libdſ eet ſaweem wihtreem ahrpuſš ſawa aprinka, teem ſem Rihta-Siberiſas un Turkeſtanaš karra-wihtu aprinka buhdameem ſaldateem, jo ſcheem nauw paktautš ſawas ſamiliſas few klahht turrehtž; krohnis preekſch teem nedohš kohrtetuš nedš žittu lahdu palihdſibu.

— Widſemmes guberniſas walbiſchana guberniſas awiſe Nr. 118 iſſluddinajuſe tohš no walſteš eefſchigu buhſchannu minifera iſdobtuš liffummuš, ka hda wiſje rekrufchu komiſſijahm japeenem rekrufchu

weetneeki no brihweem laudihm, pahr ispirfschanohs no refrufcheem un pahr weetneeku berrefchanu.

No Belgawas. 9tä Oktober pulkften 2 tas libdfchinnigs Kursemmes gubernators, fenachtehs v. Brevern, ar ihpafchu rindu pa to wehl negattawu Rihgas-Belgawas dselsu-zekku no fchejenes aisbrauza, pawaddihts no dauds pilfsehtas un jemmju e-dfihwotajeem.

No Pehterburgas. 1mä Oktober deenä tee ta bohjä gahjufcha fugga „Aleksander Newski“ offizeeri tiffa wefti angftam Keiseram preefchâ. Keisers winneem preefchâ noschelojis to ftabdi un fazzijis, la Winfch zerroht, la us preefchu tahda nelaimé wairs nenotifchoht. Tad Keisers winneem patezees, la pafchâ breefmu brihdi tee fawu peenahfumu darrijufchi, pafchi fawu dsihwibu netaupidami, la jan arween darroht pateefigi juhras-brauzeji. Tad Keisers greefees us teem Dahnu offizeereem, fas tohs noslibhufcha fugga isglahbuhfchohs effizeerus libhf Kronstatti atweddufchi un teem pateizahs. Tad pehz labrtas garram eedams Keisers tam Baltijas flottes wize-admiralim Saoin, flibhufcha leitnanta Sarina tehwan, rohlu fanehmis un to ar mihteem wahrdeem preezinajis. — Bitti fugga laudis un matrohschi tai 4tä Oktoberi tiffa Keiseram preefchâ wefti. Kad angftais Keisers tohs bij us-runnajis, tad pawehleja preefchâ weft matrohsi Mefsenikowu, tam eedahwinaja glahbeja medali, flaweja wiina gohda-darbu, pawehleja to eezelt par unter-offizeeri un wehl apdahwinacht ar naudu. Tad wehl Keisers pawehleja arri tohs zittus fugga laudis us tahdu pat wihfi apdahwinacht un tohs isflaweja par wiina drohfwibu un uftrizibu. Pehz tam turreja Deewu-luhgfehanu par peeminanu teem, fas tai nelaimés ftundâ mlaods fawu nahwi atradufchi. Pehterburgas awifes rafsta, la no ta pohfta gahjufcha fugga „Aleksander Newski“ gan drihf wiffas leetas un atraifami fugga gabbali effoht isglahbti. Arri ta Aleksander Newska bildi raudfufchi glahbt, fas pilniga zilwefa leelunâ us ta fugga bijufe; bet kad to newarrejufchi, tad tiffai to galwu nonehmufchi un us Pehterburgu atweddufchi. Pats tur ftaltais fuggis, fas zittureis frohna-mantineela Nikolai Aleksandrowitscha libhf no ahrfemmes us pehdeju duffas-weetu pahrwedda, arween grimft dftikati uhdent un warrubht fchinntis deenâs zaur tahm wehtrahm jau buhs pawiffam no uhdens wirfus pafuddis.

Ahrfemmes finnos.

No Wahfemmes. Drehsdené, Satschu walstes galwas pilfsehtâ, tai 2trä (14.) Oktober deenestawihri fazehlfufchi dumpi. Polizeja mettahs ftarpâ un dauds no teem apzeetinaja, fo wiinu heedri pehzak attal atfwabbinaja. Wakkara leels pulks laufchu brehfdams uu traktodams willahs pa eelahm, kamehr karrapulleem bij janahf tohs fawaldiht. Dauds

tiffa nodohhti pee kalla-darbu teefas. Skahdi tee padarrijufchi par 1000 rubteem.

No Franzijas. Franzijas waldfchanai fchinntis gaddôs bes galla behdas un raifes ar fawahm kolonijahm Alschihre, jo tur ifgaddôs eenemfchanas eijohf mafumâ, bet isdohfchanas nebuht nepaleefoht mafakas; un fehahs behdas tai jau 5 gaddus no weetâs. Dranas gubernijâ 1863schâ gaddâ wehl eenahza par galwas-naudu 1,744,407 franki, bet fchinnti 1868tä gaddâ tiffween 688,203 franki, ta fa diwas trefchdalkas taggad eenahfufchas mafak. Tâpat arri effoht ar tahm zittahm nodohfchanahm. Schinnti gaddâ buhfchoht ta eenahfchana wehl mafala, jo pee Arabeescheem effoht bads tiff leels, la tee leelako dalku fehllas labbibas apehdufchi maife. 1863. gaddâ pa wiffahm 3 Alschihres gubernijahm lohpa eenahfufchi 23 millioni, bet taggad buhfchoht tiffai 14 millioni ween.

No Englandes rafsta ta: Franzufchu Keisers jau fenn peedahwajis to padohmu, la wiffahm waldfchanahm wajagohf fawus karrapullus pamafinahf un ar to israhdiht, la meera laiki panahkti. Bet kad tas padohms arween bijis la wehjä runnahts, tad winfch taggad attal to daudfinoht. Winfch pats, fas nu jau dafchu gaddu darbojotees zittas walstes no tahs grubtas nastas atfwabbinacht, ne-eijohf wis ar labbu preefchufchi papreefch, bet ar fawu warreno karraspehku un nepastahwigu prahtu weenadi zittas walstes beedejohf. Ta patte Englandes walste, fas to finnu rafsta, falka, la trihs walstes effoht Giropâ, fas pateefi newarroht mafaku karraspehku turreht un tahs walstes effoht Ghtreiki, Kreemufemme un Englande. Ghtreikufemme gan labpraht to darritu, lai wiinas nauda taupitohs, bet wiina Turku-femmes deht newarroht to darriht; jo tur to nemeerigu Rumanu, Serbeefchu un Bulgaru deht taf ftiprs karraspehfs jatur' tiff ilgi, kamehr tur wiffi nemeeri un ftibidiai buhs beigufchees. Kreemufemme arr newarrehf fawu karraspehku mafinahf deht Pohkeem un deht Widdus Afijas; un tâpat arr Englande newarroht Giropas walstu weenlibdofbas deht to darriht, tapehz la tai Indijâ un zittâs fawâs kolonijas labba karraspehka wajagohf, lai gan mahjâs tai tahds karraspehfs ne-effoht, no la pahrejai Giropai buhtu jabihstahs. Karraspehku pamafinahf warroht tiff tahs diwas walstes, Franzija un Prufstija. Prufscheem tiff wajadsetu pamest fawu taggadeju rihfofchanohs wihfi, tad jau buhtu gan un Franzija tad effoht ta weeniga, fas warroht karraspehku atlaift, ja tai pateefi prahts us to rastrohs ta, ta ta zittahm walstehm to mahza un eeteiz. Ar to Napoleonis teem israhbitu, la winfch no ne tahda karraspehks un la pats arr negribb karru eefahkt. Jau tad, kad winfch fawu karraspehku no Rohmas westu mahjâ, parahbitu, la wiinam meera dohmas un t. pr.

No Spanijas. Spanijas pagaibu-waldfchana

fawu darbu drohfschi us preefschu strahda un taggad, kad gawilleschgnas trohfnis pamafam fahf mittetees, jau waldischanai arr daschas grubtibas fahf zekka stahtees. To jau warreja dohmaht, ka daschadi prahiti un dohmas nahs flajumä, jo wisseem jau ta galwa nestahw weenadi. Pagaidu-waldischana jau sawä eefahkumä to Jesuitu ordenu nozehla un tohs muhsus no klosterem aisraidlja. Bet Biskaja gubernija laudis Jesuitus neatstumjoht wis un nemas nekahwuseht teem probjam aisbraukt. Taks weetäs leelmanni us Madridi waldischanai rakstijuschi, ka tee pee winneem dschwodami Jesuiti turrenes eedfihwotajeem til ween labbu un nekad taunu ne-effoht darrijuschi un tadeht seheem effoht ta teefa, winnus aisstahweht. Ja Jesuiti zittös apgabbalös effoht metaisribu darrijuschi, tad to weetu eedfihwotajeem pascheem effoht ta wakta, tohs aisraidht un par tahdahm leetahm, kas weenä mallä schä un ohträ tä stahwoht, Madrides teefahm ne-effoht nekahda nospreechana. Schè tew bija! — Täpat arri ta waldischana Sewilla pilzsehtä bij dewuse brihw Protestantu basnizu buhweht un tai tillä grunts-afmins likts; bet pa nakti bij tas grunts-afmins bij iszeltis un preefsch gruntes israkta bedre atkal aismesta, un ohträ rihtä strahdneekt leedsahs tablat strahdabt. Tee septini Protestanti, kas wiffi bij ahrsemneekt, negribbedami nemeeru taiffiht, schinni brihdi buhweschanu pametta. — Pahr schahdahm strihdehm wezza kehnienee Isabelle un winnas draugi preezajahs un gaida, kad warrbuht wehl wairal kildas iszelsees un kad notiftu pehz ta fallama wahrda: „neweens pohsta,“ tad winneem buhtu pats isdewigs laiks, atkal noschstees sawä wezzä krehflä. Memahzitee laudis negribb bihtees tahdu waldischanu, kas naw winneem eerasta un kas naw zehluschus no kehniau fahrtas, bet no winnu paschu brahkeem. To arri rebf pee muhsu laudihm, ka tee labprahit negribb zeenihht sawus preefschneekus, kas eezelti no winnu paschu widdus, drihsak sweschu tee flausa, lai tas arri uebuhtu pufs til lats, kà winnu paschu zilweks. „Tas jau tahds pats kà mehs!“ tä tee mehds fazzihht. — Tadeht Spaneescheem buhs leels darbs, kamehr tee tiks weenä prahtä few ihstu waldischanu eezelt; jo effoht pulki, kas gribb kehniau, bet wehl leelaks pulks effoht tas, kas gribb tautas waldischanu jeb republiku. Kad Spaneeschi buhtu mahzita tauta, tad laikam drihsak tiftu weenä prahtä, bet Deewamschehl, leelakam pulkam ta manta truhlht un tadeht tur täpat eet, kà mums daudsreis pee teefas-wihru zelschanas. Tadeht skohlas, skohlas dikti wajadfiga leeta, täpat kà deenischka maise. Patte pagaidu-waldischana tadeht taggad ar liffumu pilnigu wakku isdewuse, wiffur skohlas zelt un newis wairs gaidiht us preestereem, kas lihds schim tee weenigee skohlu lungi effoht bijuschi. Bet skohlas makfa naudu un tadeht jadohma, ka Spanija, kam arr naudas naw wis pahraf, ar skohlu zelschanu til ahtri ne-ees, kà gribb un kà dohma.

Bet pahr to gan jabrihnahs, ka Spaneeschi, kas agrak pahr to neweenu wahrdu nerunnaja, taggad til karsti us to, wehrgu-buhschanu Kuba fallä nozelt. Us to wiffi zeeti pastahw, lai gan jadohma, ka tee wehrgu turretaji Kuba fallä tam liffumam buhs leelee prettineekt. Starp dauds jauneem liffumeem, to tee zelt, ar warri speeschahs arri pehz ta liffuma, nahwes-schdu pawiffam nozelt un preefsch tauna-darritajeem eetaiffiht strahpes kolonijas, tur tahdus aisfuhht us gaddeem, woi us wiffu muhschu, tä, kà peemums Kreewusemmä fuhsta us Sibiriju. Bet, kad til ween nenoteek pehz ta fallama wahrda: Drihs steids, allis djemm. Wehl weena leeta, kas Spaneescheem nepatihht, irr ta, ka jauna waldischana tafahs uslikt jaunas nodohschanas, jo bes naudas newarr neweena waldischana pastahweht, un kehnienee Isabelle walstibas lahde effoht atstahjuse leelu rohbu, — tur truhstohht 2400 millioni.

No Abissinijas. No turrenes pahr Indiju tahdas sinas nahluschas, ka tai semme effoht meers. Tee firsti Gobazije un Kassa fateelotees itt mihtligi un draudfigi. Firstu Gobazije effoht par keiseru zehluschi un kehnia Teodorus wezzafajs dehs effoht prett to dumpi fazehlis.

No Amerikas. Lai gan zittas sinas stahstija, ka tas karschs ar Indeescheem jau effoht pahbeigts, tomehr taggad nahluschas sinas, kas tä fallä: Indeeschu karschs paleek arween nitnaks, laupischana un fleptawiba Kansas walstë ikdeenas dsirdamas. Wihreeschi ikdeenas pa pulkeem teef flalpeereti (galwas nodihratas) un seewas un kehni us breefnigalo wihfi mohziti un nomattati. Amerikaneeschu farra-spehta të par dauds mas, un tee, kas të irr, tahdä leelä flajumä mas to warr isdarriht. Tadeht tas karschs gan til ahtri nebeigfees. Lai gan Indianeefchi teem jaun'mohdes farra-rihtkeem newarr tä pretti stahweht, tomehr winni ismannahs arween fawus eenaidneekus apenkt un til to weenu schahweenu ischahwuschi, tuhlin ar sturmi kriht wirsä. — Til kad drohfschi gallu warr zerreht, kad wiffu to naidigo Indianeefchu zitti warretu pagallam isdeldeht.

No Seemel-Amerikas. Amerikanefchi taggad masal dohma us zitteem darbeem un darrihschanahm kà us jauna presidenta wehleschanu. Lai nu gan daschadas partejas tur täpat irr kà wiffur zittur, kas latra no sawa widdus to presidenti wehletu, tomehr republikaneefchu partejai ta leelaka un drohshaka zerriba, ka winna winnehs. Pee schahs partejas peederr wiffi tee dumpja uswarretaji farra-wihri un generati un schee gribb sawu teizamu wadonnu generali Grantu, zaur to gan warr zerreht, ka Grants to presidenta ammatu dabhuhs.

Zittas jaunas sinas.

No Landohnes draudses, Widsemme, ta behdiga sinna, ka 26tä September nodegguse draudses skohla. Pulkst. pufs 4 no rihta, kad wiffi wehl mee-

rigi gulleja, kahda deenesta-meita, kas nomohdä tifkuse, zittus gulletajus istrauzeja ar to breefmas sinu, ka ugguns-grehts kahjas. Gedfihwotaji ahtri ahri isfrehjufchi, redseja, ka weenä gallä leefmas jau patlabban zaur juntu fittahs un plehtahs leelumä, ahtri jo ahtri us preefschu eedamas un ehfu tä pahraehma, ka wairs newarreja glahbt. Tadeht bij jasteidshahs behnina kambari gulleddamu bahra behru, kas audsinafchanä peenemts, laukä dabbuht un glahbt, kas wehl bij glahbjams. Drihs arr fafrehja labh pulks kauschu, no kurreem ta leelaka dalka nebj wis nahfufchi fliditees, bet ar leelu tfchallibu strahdaja, gan ffohlmeistera mantu glahbdami, gan uhdeni leedami, ka zaur to leelu puhlinu un lehnu laiku zittas ehkas tifka paglahbtas. No eefshas wifs tifka glahbts, jebfchu zaur to ahtru steigfchanohs daudj pohstä gahja, bet behnina kambaris ar wiffahm mantahm un pafchi behnini, tur wiffa nolifshana bija, palifka leefmahm par laupijumu un ta fshahde fchinni knappä laifä gruhti pazeefshama. Bet teem mihtem zilwefu draugeem, kas famus spehtus ne- taupija pee ugguns dsefshanas un arri teem, kas ar apgehrbu apgahdaja tohs, kas leefmas famas mantas faudejufchi, teem tee peemefletee dohd firfnigu pazeizibu. Lai winneem noteef, kã laffams Matt. 25, 34—36. — Zaur fo ugguns iszehlees, tas naw finnam, jo preefsch pahri neddetahm wiffi flursteni tifka fataifiti un tihriti.

No Pehterburgas. Mefenn tur kahds semneeks peegahja pee weena grahmatu kohpmanna un kuhfshahs darbu. Kohpmannis wihru apflattijis, teiza, ka winnu peenemfchoht gan par algadfi. Bet kã wehlat kohpmannis azzis atwehra plattas, kad semneeks usnehmahs grahmatas pahrtulloht, no Angtu, Franzufchu, Wahzu, Spaneefchu uu Italeefchu wallodahm. Schim semneekam wahrds Swan Pronin un winsch tahs wallodas no grahmatahm ween eemahzijeas, tif labbi, ka labbaki wairs newarroht wehletees. Semmes darbu winsch tadeht ne-effoht wis atstahjis un to rakfifshanas darbu strahdajohht pa wallas ftundahm un kad semmesdarbi dufs.

No Kronstattes rakfita, ka tur effoht 104 fchenki, bet no jauna gadda 14 ween kuhfchoht palift, 11 eefschpuff' pilsfehstä un 3 ahrpuffe. Schenka patente mafafchoht 400 rubkus.

No Hollandes. Preefsch daudj gaddeem atpaffat nomirra Rihä-Indijä, kahds fugga kapteins wahrda Sellner, kas bij neprezzejees; tas bij atstahjis kahdu mafumu mantas, prohti, desmit muzzas felta. 1864tä gaddä Hollandes waldischana zaur Bruhschu awifehm lifka melleht, woi tam nomirufsham kapteinam wehl neatrohdotees kahdi mantineeki, un ja tahdi tur effoht, tad lai tee melhdotees. Sin-nams, ka pee tahdas mantas netrühla mantineeku, kas wiffi bij tif tahdi, kã mehds fazziht, ar ffohtu fapehrti. Tomehr heidsfoht usgahja ihstas pehdas un

ta weena weeniga mantineeze irr kahda bahrenite, deenesta meita no Satschu semmes.

Jamakahs firmas.

No Pehterburgas, 12tä Oktober. Keiserifka Augfita, tas Leelfirfis Mefei Mefandrowifsch irr Pehterburgä pahrbrauzis.

No Karfowas. Kahds baggats kungs, Poljatow wahrda, 300,000 dahwinajis preefsch ta apgabbala truhkumu zeehdameem.

No Odeffas, 12tä Oktober. Schodeen pulft 4 pehz pufshdeenas Leelfirfene Olga Feodorowna, no ahrsemmes atpaffat reisodama us Tiflis pilsfehfu, te apmettahs. Leelfirfenti pawadda Winnas brahlis, Badenés prinzis Kahrlis.

No Berdjanskas, 12tä Oktober. Semnju lungi famä fapuhfshana nofpreedufchi 31 kauschu fshohlas zelt un kreis-fshohlai wairaf pabalsta doht, ka to par gimnafiuma fshohlu warretu pahrtaiht, 50 fehnus par kauschu fshohlmeisterem lifft ismahziht un preefsch tam 12,000 rubkus doht.

No Mailandes, Italiä rakfita: Augsta Kreemu Keiserene bes tahm daudj dahwanahm, fo nabbageem isbalijufe, Mailandes birgermeisteram preefsch winnu pilsfeh-tas nabbageem dewufe 10,000 frantus felta naudä.

No Rohmas. Pahwestam faldati leeliftam behgoht no deenesta prohjam, ta ka taggad tee derretaji dabbuhoht zittadas kontraktas, pehz kurreem fcheem fshapperneekem jagalwo pahr teem, fo winni peewedd deenestä.

No Parihjes. Bruhschu frohna-prinzis un frohna-prinzesse Parihse apmellejufchi Franzijas Keiseru un Keisereni un fchee atfal pee winneem bijufchi fehrft.

No Parihjes. Italiä ministeru presidente Menabrea Franzijas waldischana zelti usstahwejis, lai pahr to gahda, ka lai fehnineene Ifabelle taggad wehl nereifotu us Rohmu. — Daudfina, ka fehnineene Ifabelle wehl ohru grahmatu grihboht rakfifht us Spaniju.

No Londones. Lords Gladstone atfal runnu turreizis, Fhru-semmi atstahwedams un teizis, ka fehnesechi ne-effoht iszehlfufchees Amerikä, bet tepat zaur Englandes flittu waldischana.

No Madrides. Karra-ministeris isladis sinu, kas peedohfshauu pafstuddina wiffeem teem, kas 1866tä gaddä dumpojufchees.

No Liffabones, 24tä (12.) Oktbr. Kad wezzais Portugales fehnifsch Ferdinands atstahweies, Spanijat par fehninu palift, tad taggad to gohdu peedahwajohht herzogam Montpensier, kas effoht gattams, to peenent.

No Turzijas. Arri Sihrijä (zitt'reifjä Fuhdu-semme) ar fshohlu kuhfshana eijohht us preefschu, — tur preefsch 30 gaddeem ta pawiffam bijufe fwefcha leeta.

Judeefchu dsihwe pehz famas tizjibas.

(Stattees N 41.)

IV. Judeefchu deemafalposchana.

Tiflihs Judeets rihä agri usmohstahs, tad tuhlin brehz: „Nam, Nam!“ un noet us fwehto Ganges uppi, tur winsch daudj reises eemehrzejahs weenumehr Namu pafautdam. Kad uppé meesu un dwehfeli nofchfihstijis, tad steidjahs us mahju — melns kã bijis pee meefas un pee dwehfes — famihza kahdu pizziku semmes par famu deenu, apleij to ar uhdeni, nomettahs preefsch winna semme, dohd tam pufkes un rihfu un to peeluhds. Tif pehz tam, kad elka-deews fawu dalku dabbujis un peeluhgts, winsch pats few ehdeenu fatafsa. Pehz tam atfal mafgajahs un ar to fawu deemafalposchana preefsch fshahs deenas nobeids. Nu winsch atfal warr grehloht zil grihb, jo rih' atfal grehtus nomafgahs un ja wehl no teem kas pahri paleef, tad to brahmihnu nopelns winnam atnemm.

Bet lai gan ta masgajahs, tomehr wiina dwehsele no rihta libdi pat naltet tohp mohzita ar tuhstlofchahm nelaimi pasluddinadamahm preekschschmehm. Kad winsch gribb rihta pee darba eet un fateelabs ar kahdu ubbagn, kahdu aflu, jeb tahdu, kas sawa nastina laut lo us pahredohschanu nefs, jeb streen kahds fraullis wiinam pa kreisai rohtai, tad winsch dohma, la no wiina darba itt neta nebuschoht, un greeschahs atpakt. Us to Indeeschi stipri luhlo, ka wiina kahda deena, fo tur par nelaimiga, kahdu labbu darbu ne-eesahktu. It katra gaddu winneem isnahl kalender, tur us matta faules-, mehnescha- un swaigfau staiga schana, pastahwiba, spihdeschana un t. pr. isrehkinata. No schahm brahmihns, kas ween wiinu sirms pahst, papreeksch fluddinadams kalender eefhme, kurra deena, stunda woi minnute laimiga woi nelaimiga effoht. Wiina noshme katra swaigfau, kurra fauna, kurra labba, — no kurras kannums, no kurras labbums nahloht. Wifsbreemigaka swaigfau irr ta ta nosakta „tschuhfla“ un „skorpion“. Ittin la muhsu kalender us jaunu gaddu arween kahda dseemina stahw, ta wiinu kalender pirmais wroes: „Sargajees no tschuhfla!“ Katra darbu eefahloht teel pee swaigfahm padohms mellehts. Pee kahfahm tohp no swaigfahm laimiga deena iswehleta, pee seh schanas laimiga stunda. Sa gribb sinnah, kahds laifs buhs, tad brahmihns no swaigfahm to pasluddina. „Schahs deenas swaigfau irr ugguniga; juns waijag uhdensdeewu preefaut, lai tas leetu doht;“ jeb: „swaigfau irr uhdeniga; preefauzeet wehjadeewu, lai tas padebbeschus aissjenn!“ Ta Indeeschi irr til tah no grimmufchi deenu un stundu wehleschana, ka teem neween stundu naw meera, ja tee nestina, woi kahda fauna swaigfau pah winneem newalda. Tapehz winneem ar dauds pamahzschanu, la no tahdas nelaimis isfargatees. Seewahm nolittas deenas jagawe, lai nepalittu atraitnes; nolittas deenas neweens nedrihtst jekla dohtees, ihpafchi us scho woi to pufsi. Katrai neddetas-deenai irr fawi deewi un saws laimigs woi nelaimigs littens. Wifs-labbaka deena irr pirmdeena (mehnesdeena = Montag), tapehz, ka mehnes irr swaigfau pahwalditajs. Tad daudst uppurus peenefs deween, zitti paschi fewi breesmigi mohzajs. Tapehz, ka mehnes ahts un wehs, wifslabbak tam spihdoht jekla dohdahs. Arri lohpmanneem pirmdeena fewischi laimiga, jo tad wiina drihtst wairak pelnas eedst zaur to, ka teem naw grehts, ar swarru un mehru druftu peewilt un t. pr. Ta pee winneem irr katrai deenai saws littens, sawa waijadiba un sawas mohlas. Pee Indeescheem Sibrata wahdi itt ihpafchi spehta eet: „Ta irr behdiga leeta zilweta dshwibas pehz; tur irr weenumehr ruhpes, bailiba, zerriba un beidsoht nahwe. Kad kahds nakti us sawas gultas gult un gribb aismigtees, tad tam schaujahs wiffadas dohmas prahda; kad winsch arri magfeniht dufs, tad tas tomehr nefas naw, jo tas isruhstahs sapn, itt la winsch eenaidneeku redsetu.“ Ka labbi kristitam zilwelam, ka weenumehr juna pakantees us Deewu sawu Kungu un Pestitaju! Tas sinna: Wiina dshwiba stahw ta Kunga rohtai, un wiina firds irr pilna mihlestibas, patauschanahs, meera un preeka. Indeescham naw meera; wiffur winsch reds few eenaidneefus; neween tschuhflas un zittos swehros, bet arri katra swaigfau pehz wiinu dohmahm flehpjahs kahds kauns deens — ais katra lohla un kruma kuhre pasleppen kannee garri. Ta wiinam zaur nahwes bailibu wiffu sawu dshwibas laitu buhs buht kalpam. Winsch irr bailigals ka swehrs. Kapehz? Schi bailiba wiinam ne-eet no adreenes eefsch, bet eet no eefschenes aht. Kas wainigs, tas bailigs. Greht wiinu beedina, un tapehz, ka winsch wehl irr zilweks no Deewa raddihts, firdsapfnaschana wiinam nedohd meeru. „Te besdeewigi irr la kahda eekullinata juhra, kas newarr nostahtees, un wiinas wilni ismett duh-

nas un dubfus. Teem besdeewigeem naw meera, fatta mans Deews.“ (* Zesaj. 57, 20, 21.)

Sawu sinnamu firdi gribbedami apmeerinaht un firdsballes masinaht, tee wehl dshak tumstba nogrimst un us wifsnegantateem maldischanas-zesseem nolliht. Gribbedams fewi glahbtees Indees dshadas burschanas un pestefschanas turr, uppure un t. pr. Kaunajeem garreem (Dhuf), kas ais lohleem un afmineem flehpdamees labprahst zilwekus mohzoht, tur til ween warredami, ihpafchi preefteri itdeenas uppurus peenefs; uppure schanu „fwehtaja birst“ us kahda afmina isdarra. Bet kad nu tomehr kahdu reis kaunee garri stahdi darroht, tad tas noteektoht zaur paschu zilweku wainu. Kad kahds zilweks woi lohps ahtri slims paleek, tad teel weens us tam jau senn isredsehts burwis stahst faufs. Schi burrahs un burrahs, kamehr beidsoht noshme kahdu seewinu par to ragganu, kas jau weenumehr ar teem „Whuis“ draudstba dshwodama, scho flimmibu effoht iszehluft. Daudstreis tad tahdai nabbadstet, ja ne dshwibu, tatfchu wiffu nabbadstbu atreem un to paschu ditti nizzinadami un wahrosinadami no schdshas isdjenn lauka. — Bes tam Indeeschi eltu nammos itdeenischigus uppurus peenefs zitteem deeween z. rihfu, elji, zukuru, peenu, pukkes, naudu un zittas tahdas leetas Indees eltu namma eegahjis preeksch sawa deewa paslannabs un trihs reises ap nammu apstajajs, tam uppuri preekscha nolldams to peeluhds. Ja wiinam kahda ihpafcha waijadiba un winsch baggatas dahwanas eltam peenefs, bet schi tam naw pahdsejs, tad ne retti noteek, ka winsch scho elka-bildi lohli nosmahde, jeb pawiffam zittam deewam peegreeschahs.

(Us preekschu wehl.)

Mehnesis.

Munna, kas turreta no J. B. Rosenberga.

(Statt. Nr. 40.)

Deena irr us mehnescha 354 $\frac{1}{2}$ stundas garra; jo faule til ilgi no weetats spihd; naktis irr, ka jau fazzhts, til pat garra.

Lai azzumirkt, kad pee mums pilns mehnesis, irr tai mehnescha pufse, kurra mums prettim, pufsbena, un kad mums jaus mehnesis — tas irr tad, kad prett mums tumfcha pufse stahw, un mehns mehnesi neredsam — tad irr ohtra mehnescha pufse pufsbena. Kad us mehnesi naktis irr, tad tee eedshwotaji tur muhsu semmi tapat spihdoschu reds, ka mehns muhsu naktis mehnesi; bet muhsu semme winneem 14 reises leelaka rahdabs, ne ka mums mehnesis; tadeht arri naktis tur tihri tumfchas rahd; bet mehnescha ohtra pufse, kurru mehns ne kad neredsam, arri semmi newarr redseht, un to tumstbu, kas tur nakti irr, mehns nemas newarram dohmaht; weenigs gaischumis, fo tur dabbu, irr no swaigfahm. Mehnescha pufsnakti irr us mehnesi pilna semme; tas irr, wiffa semmes pufse, kurra pret mehnesi stahw, irr gaischa.

Muhsu semme rahda mehnescham eefsch 24 stundahm un 50 minutehm wiffas pufses; t. i., minnetä laikä wiina ap fewi paschu greeschahs. Kad semmes gais irr ittin flaidris, un nekahdi padebbeschi semmi ne-apseds un ja mehnescha eedshwotajeem tahdas paschas azzis, ka mums, tad wiina laitam

warrehs redseht, fa muhsu semme ap fewi paschu greeschahs.

Rà faule mums par pullstent irr, tàpat warr mehnescham muhsu semme par pullstent buht; jo pehz $\frac{1}{4}$ stundas jau tur warr redseht, fa semmes gabbali, fas redsami bija, lehnam pasubd; winni reds, fa ais leelo gaischo lohdi (muhsu semmi) par winnu galwahn swaigsnes lezz un no-eet.

Wissi zilweli, fas us semmi irr dsihwojuschi, un wehl dsihwohs, irr jautajuschì un wehl jautahs, lahdi tad tee eedsihwotaji us mehnescha effoht? Us to wairaf newarr atbildeht ne là: „Laikam tur arri irr dsihwas raddibas.“ Wai tad mihtais Deews til us muhsu semmi dwehfeles raddija, fas warr par winna gudribu preezatees un winnu flaweht? un wai Winsch wiffas zittas pasaulas, kurras par muhsu galwahn redsam, par tuffnescheem atstahja? Ne, tas tà wiss nebuhs; jo wiffur buhs laikam tahdas dsihwibas radditas, lahdas tur warrehs dsihwoht, lai arr mehs taggad ar muhsu prahtu newarram isdohmaht, lahdas schihs warr buht. Deews irr siwis raddijis uhdeni, tahpus semme un putnus gaisa. Radeht arri tur tahdi raddijumi newarr buht, fas tur warr dsihwoht?

Sau arr gan tahdi zilweli irr bijuschì, fas tih-koja isdohmaht, là mehs us mehnesi warretum tift un winnu apstätt; laut gan mehs par to smeijam, bet, fas wehl warr notift, to nesinnam. Birno zilweli, kurfch isdohmaja, fa ar twaifeem warr braukt, par traktu turreja un zeetumä eelikka, un taggad tahdu, fas to netizzetu, katrs behrns isfmeetu. Ko mehs sinmajam preefsch 50 gaddeem no telegrafa? Zilweli gars daubf spehji. Taggad mums zaur to, fo mehs sinnam, gan leekahs, fa mehs nemas dsihwi libds mehnescham netiftum; bet, fas wehl pehz tuhstoscheem gaddeem warr notift, tas mums irr paslehts.

Reis es, puika buhdams, weenâ grabmatâ lassju, fa mehnescha eedsihwotajeem effoht us firdi mas lohdsfusch, ais kurra waffarôs swezze deggoht; us tahdu wihs wiffu warroht redseht, fas effoht katram us firdi. Labbi gan tas irr, bet ne preefsch mums. Mehs tuhlin redsetum, fa tee laipnigee wahrbi daudseem, kurree waijadsetu muhsu draugeem buht, wis no firds nenahf, un fa winnu dohmas arr gluschi zittadas; mehs arri redsetum, fa muhsu wisslabbatee draugi irr tiklai muhsu keschas draugi. To es esmu peemris, wai tur arri kammolus no firgu astreem us galwas nenehsa, un wai tur arri-dsan ar garreem platteem bruntscheem seemu un waffaru eelas neslaufa. Kad man laimetohs, reis us turren aistift, tad mahjâs pahrnahjis, Zums pah to stahstitu.

Zaur to, fa mehnesis muhsu semmei irr til tuwu, mehs mannam arr winna spehju, wisswairaf pee jubras paisuma un krittuma. Bif no tahm run-

nahm irr taisniba, fa zaur mehnescha greeschanohs laiks teeloht grohsifts, un ar wezzu wai jaunu mehnesi labs wai flifts laiks rohdotees, to wehl nesinnam. Arri runna, fa wezzâ mehnesi nederroht mattus greeft; jo tad tee lehnam augoht; ta leeta wehl no mahziteem zilweleem naw isprohweta, wai jaunam mehnescham irr wairaf spehka, un wai tas warr mattus labbaki steept. Es arri dohmaju, fa malla un bakki wezzâ wai jaunâ mehnesi zirsti ahhi buhs labbi; jo tas naw isprohtams, fa mehnesis tohs warretu labbas wai flittalus pataisift. Tahdas tizzibas wairaf naw, ne là neeki.

Zuhs zeenijamee klausitaji, man par kaunu ne-nemseet, tad es schè arri kabus wahrduz par laika praweescheem runnaju, fas no mehnescha greeschanahs noteiz, lahds laiks us preefschu buhschoht. To Zuhs sinnat, fa teem arri daudsfreis taisniba irr. Zaur fo tas nahf? Wai mehnesis laiku taifa? Kad wezzâ mehnesi flifts irr laiks, tad fakka: „Ar jaunu mehnesi labs laiks buhs!“ Wai kad jauns mehnesis irr faufs, aufsts, wai karsts bijis, tad teiz: „Ar pilnu mehnesi lijis, sneegs nahfs, atlaidisees!“ Râ jau teifts, daudsfreis arr noteef, là laika praweets fazzijis. Tas nahf zaur to, fa weenâ mehnesi gan retti noteef, fa laiks wiss-masaf 4 reises greeschahs; laika grohsifchanahs fakriht daudsfreis ar jaunu, pilnu, wezzu mehnesi lohpa; nu zilweli tuhlin dohma, mehnesis to darrijis; schis gan laiku ne kad netaifa, bet faule un wehjsch.

Zuhs arri buhseet daubf no mehnesfchrdfigeem warrbuht breefmigas leetas dsirdejuschi; tadeht es no schihs flimmibas to stahstischu, fo libds schim no winnas ihsti sinn. Zilweli atrohdahs, fas pee mehnescha pahwehrtischanahs zeetâ meegâ no gultas zellahs un darbus padarra, fo nomohdâ strahdajuschì, wai arri usnemahs, fo nomohdâ ne muhscham nebuhtu darrijuschì, là, us juntu kahpt. Tas wiss bes apsinnaichanas tohp darrichts, tad arri teem dachureis azzis irr waktâ. Mehnesis pee tahs flimmibas laikam zaur to ween wainigs, fa winsch ne-eerastâ laika istabâ spihd un zilweli, kurram ittin smalkas juschanas zihpslâs, padarra nemeerigu; schis warrbuht sapno, fa deena effoht un winnam pee darba ja-eetohf. Daudf muhsu starpâ, fas eeradduschì tumshâ kambari gulleht, buhs paschi pee fewim mannijuschì, fa tur flitti gulleht, tur nakti gultamâ istabâ swezze degg, wai tur mehnesis zaur lohgu spihd. Zilweli, kam zihpslâs ittin smalka juschana, to spihdumu nepanesf. Kad tahdeem flimneekeem aufstâ uhdeni famehrzetu palagu gultas preefschâ nollahj, fa winneem us to jaminn, kad no gultas kahp, tad us augstu palagu mihdami, usmohstahs; tas arri noteef, kad winneem usfauz. Daudsfreis arr irr redsehts, fa zilweli, fas ar tahdu flimmibu firgst, wiffu tà pat darra, kad mehnesis nespihd; tadeht newaijaga wisswiffadahm pasallahm tizzeht, fo no mehnesfchrdfigeem stahsta. Tahs irr

tihras blehnas, kad fakka, ka tahds flinneeks kã
fakkis gar feenu augschã kãpjoht.

Suhs sinnat, ka tad mums flitts laifs jagaida,
kad riakis irr ap mehneft. Urri pee scha mehnefts
irr newainigs; wiasch ar sawu gaismu til rahda,
kas jau irr gaisã. Suhs sinnat, ka sneegs un lee-
tus no uhdens nah; schis twaifõs kãpj gaisã. So
nu wairaf uhdens twaifu irr gaisã, jo wairaf deb-
befs no sawas fillas pehrwes pamett un paleef
pellehts; tabeht mehnefscha stari newarr gaisã taifni
zaur'titt, winneem jalohfahs; no schahs lohzijscha-
nahs riakis zellahs, kas dauds tuhstoschi juhdses
semnati irr, ne kã mehnefs. No ta riaka meh
warram manniht, ka twaifi jau irr gaisã; no sem-
mes wiini arween wairaf us augschu kãpj, kamehr
par padebbescheem paleef. Tã twaifs augstati kãp-
dams nonah til augstã weetã, ka wiasch wais ne-
warr par twaiteem pastahweht; tur winnam atfal
par uhdeni japahrwehrscha; uhdens irr grubtats,
ne kã twaifs, un newarr gaisã turretees; winnam
jakriht par lectu semne. Tahdu paschu riaki ap
fwezzi Suhs warrat kãtru reisi pirti redseht, kad ta
irr pilna garrainu.

(Us preefschu beigums.)

Sinna lauzineefem.

Mahjas weefa No. 31. f. g. lassijet, ka Rihgas
polizeja aifleegust schahwetu gaku pilssehtã eewest.
Tadeht winnã neddelã, pirms schi sinna wehl lau-
dim bij sinnama, gaddijahs weenam E. . . . drau-
dses fainneefam schahds notillums; tam nabbagam
wiffu winna ar fweedreem sagahdatu mantu weens
wezs wihrs, pehz wahzu mohdes gehrbees, ar fa-
wahdu sijnitti pee zeppures, atnehmis. Tas win-
nam ar itt bahgeem wahrdeem usfauzis, lai fain-
neeks gaku winnam libdsi neffoh; schis nu aht-
rumã nesaprasdams, kas buhtu jadarra, wai eet
polizeju mefleht jeb tuhdatã atdoht, gan luhdsis,
kungs lai falkoh, kas wiina gohda ammats effoh;
bet tas lepnis buhdams fawõs darbõs, itt ne
wahrdu ne-atbildejis, til eebahs gaku weenã tur
flahht buhdamã butã, kur pehz nezil ilga laika pils-
sehtas kreewineeki to isnehmuschi, un nu atfal pir-
zejeem isfohlijusch. Tã tee warrbuht labbu nau-
das daku par semneeka grubti sagahdatu mantu
panehma, kurra scheem preefsch ribhles flappinascha-
nas uttin labbi derreja.

Gan nu wihrs „teefu nepasidams“ dewees pee
kaupmannu teefas sawu notillumu meldeht; bet tur
arr winnam tappis atbildehts, lai gaidoh 3 woi 4
deenas, kamehr kungu rohã dabbuschoh, un pee
pahrlausinaschanas aizinaschoh; bet nabbags fain-
neeks newarredams preefsch til ilga laika maifi un
lohpu barribu pirti, atwehleja sawus fweedrus bahr-
gajam kungam.

Tadeht, miht lauzineeki, fargajetees no aifleegtu
lectu eeweschanas pilssehtã, jo dauds tahdu wilt-

neeku tur atrohahs, kas us aifleegtahm lectahm
sawu blehscha stikki isdarra.

Bet nedohmajat arri, kã jau dafchi to irr darri-
jusch, ka ne kahdas gakkas pilssehtã wais naw
brihw west, un sawas neezigas dohmas fweescheem
zella-wihreem isteikuschi, kurri ar saweem lohpeem,
pascheem par flahdi, irr atpaffat atgreesusehes.

Wiffu pehz gan augsta polizeja mums semneefem
buhtu jaluhds, lai winna us schahdahm lectahm
stipri luhfotu. Kad warretu dohmaht, ka schis
kungs irr bijis no polizejas fuhiteem, tad gan
wiasch to paschu gaku nebuhtu kahwis pahrdoh,
fweescheem zilweefem; — woi arr semneefam oh-
tradi jadohma, ka polizejas kungeem irr brihw to
pahrdoh, kas semneefam atnemts, ka aifleegta
prezze, kurseh atfal wiffas pawehleschanas nesina-
dams, sawu riktigu prezzi schahdã wihse paspehle.

N. . . . t.

Behz Suhs stabitichanas, gan jadohma, ka tẽ
kahds wiltneeks zellã bijis, kas ar saweem beedreem
to laupijumu dallijis, — ihpafchi, ja tas notizzis
tahdã weetã, kas naw polizejai preefsch azzihm.

Bet pah wiffahm lectahm irr labbi, waldischa-
nas pawehleschanas nepahrsehpt, jo tad warr droh-
fchi katram wiltneefam prelli stabtees un warras-
darbus atgainiht. — Lauzineeki mihtee, kad pils-
sehtã nahkat, tad jel luhdsami, ne-eelaischatees ar
kãtru, kas Sums preefschã slojyahs, kad arri deef-
gan spohschi buhtu apgehrbees, Suhs laipnigi us-
runnatu un Sums sawu palihdsibu peedahwa, kur
Suhs to nepraffat un nemeflejat — netizzat tah-
deem, tahdi til tihfo us to, Suhs aplaupiht un
pohstã eewest, kã tas ildeenas redsams un dsirdams.

R.

Grahmatu sinnas.

Rihgã pee Sãäer kungu wãr dabbuht schahdas jaunus
grahmatas:

- 1) **Tuhstosch' un weefã nahs.** Arabeschi pa-
falkas, to — latwiski pahrschõs J. Silpauseh. 126
lappu pusses Swisti. Wãssa 20 kap.
- 2) **Wihlestibas' un wihlestibas' gaudu, singu
un rihnu krahsjums.** — farastihõs no M. Lapp.
Wãssa 20 kap.

NR. Ta grahmata: „Puff wãlloda“ — nemãssa 15,
bet 20 kap.

Andeles sinnas.

Rihgã, 17. Okt. Lectahm un wãllõs laifs.
Sihla andele. Pudrs weefã 5 r. 50 l. libds — r. — l.,
rubu 3 r. 10 l. libds 3 r. 15 l., meefõs 4 rub. libds — r. — l., anfu 2 rub.
— kap. libds — l., par puhu. Pufes weefõs miltu 5 r. 60 l.
rubu miltu 3 r. 15 l. libds — kap., wihlele rubu miltu 5 r. — l.
meefõs putraimu 5 r. 20 l., libds 5 r. 40 l., griffu putraimu 4 r.
20 l. libds 5 r. — l., anfu putraimu 6 r. — l., grubu putraimu
— r. — l., firu 5 r. 50 l. libds — l., kãruppu 1 r. 30 l. libds
55 r. Põhõs weefõs 5 r. — l. libds — r. — l. Muzza fahls: far-
kana 6 rub., 25 l., balta rupja 6 rub. — kap. fãalla — rub. — l., af-
mena fahls — rub. — kap. — Silles lasdu muzza 11 rub. 50 l.,
eglu muzza 11 rub. — kap.

Atbildebams redgõhes N. Leitã.

No zensures atwehlehts.

Rihgã, 17. Okt. 1868.

Sluddinafchanaš.

No Bezumuiſchas krohna pagasta teeſas, toſp jaur jõe sluddinafchanaſi wiſſi tee, lam ta nomirruſe Bezumuiſchad Recluſd mahju fatimneeze Dabete Recluſch parrada palikluſe, ta la tee, las minnat parrada palikluſchi buhtu, uſaizmati, diwu mehneſchu ſarjā un weſlati ne, ta lihtſ to 20to Nowember f. g. tee pirmee, pee ſchihſe pagasta teeſas uſdohtees un ſawas praſſiſchanaſ peeraſdiht, tee beidſamee ſawus parradus iſmatſaht, jeb ſagaidiht, ka teem pirmajecm pehſ ta nolitta laiſa muſſchiga kluffu zeeſchana un teem beidſamajecm ta dubbulta parrada malſaſchana tapſ uſlitta. 2

Bezumuiſchas pagasta teeſa, 25. Sept. 1868.
Pagasta-teeſas preeſchſchdetajſ: A. L. p. ſ. e.
[N° 502.] Teeſas ſchriwerſ: A. Wurewſti.

Soſgerichts adwokatſ **Politurſ** taggad diht-wo leela Kalei-eela, von Klein nammā N° 16, appaſſchajā taſchā.

Nahde jauns meitens no 14 lihtſ 15 gad-beem weſs, ſas wiſſus weeglus mahjas dab-bus nemmahſ ſtrahdabt, warr weetu dab-buht ar labbabi notaiſſchanaſum un tur-pat arri ſchrobdereenes ammaru eemahjitees maſa Rehnit-eela N° 7, weenas treppes augſchā.

Pehterburgas drebhju-magaſilme.

Darru jõe jinnamu, ta es tēpat Rihgā us maſaſh Minz- un Schtuhru-eelas ſuhra tai nammā ar N° 8, meſlu malſajamam nammam prettin wihtreſchu drebhju magaſihni eſmu eerl-tejiſ un turreſchu tur gattawus, no eelſch- un aſſemmes drahnahm taiſſitas drebhes, ta ka pil-nigu krahhumu wiſſadas gattawas weſchās un da-ſchabas ſortes drahnu, no turrahm uſdohtas pa-ſchelleſchanaſ iſſata laiſa gliht un par lehtu zennu tiſs idarritas. Sawu magaſihni latram pee-dahwadams uſluhbju manni ar ſawahm wajja-dſibahm labprabt apmekleht un apoſolu katra rit-tigt, gohdigt un lehti apdeeneht.

Hugo Reſs.

„Dranga un Beedra“

laſſitajecm luhſu ſawus eſſemplarſ nonemt R o h y - e e l a N° 16 weenu treppi augſchā Reſs kunga driktu kantori.

Bezumuiſchā (Koperbed), Walmeeres aprinki, Ummurgas baſniſas drauſe buhſ no 1869ta gad-da Turgeem ſahdas rentes weetas, tāpat arri bi-was ſemneetu mahjas us atpirlſchanaſ dabujamas. Klahſakſ ſinſas warr turpat pee muſſchās-wal-diſchanaſ dabuht.

Jaunā muſſchā, Krimmuldes drauſe, teel weſ-feligi kartuppekt pa 1 rubl. 20 ſap. puhrā no pagrada pahrohtti.

Smagguſ Bruſſchu rudſuſ,
Pehterburgas rudſuſ,
rudſu miltuſ,
meechuſ,
baltohſ un ſallohſ firmuſ un
grifku-putrainmuſ

pahrohd Rihgā un Zalgawā
G. A. Markuſ wantineeki,
us Simer- un maſaſh Zuktu-eelas ſuhra,
Lomonoffowa nammā.

Brifſchu ollandeeſchu lohpju pulweri, engelifſchu weſchās-ſriſtallu, ſehwel-koſtiumuſ par fabrikas ſirgu, leelus Prahgāſ puzalmemus un wiſſadas pehrives warr labbas un par lehtato zennu dab-buht pee

Wiluma Wetterich,
bohdes wahrds: A. un W. Wetterich,
pee Pehtera baſniſas.

Wiſſaugſtati pakauta

isloheſchana

tahſ Rihgāſ Kreemw labdarrigaſ beedrihaſ.

Tahſ winneſtes irr ſchahdas:

Weena winneſte no ſeſchahm 5 procentu biſſetehm tahſ walſis parradu maſinaſcha-nas-kommiſſijaſ, pa 500 rubleem gabbalā, lohpā 3000 rubl.

Weena winneſte ar weenu 5 procentu biſſeti tahſ paſchāſ kommiſſijaſ, 1000 rubluſ leela. Eeſchpadſmit winneſtes, tur latrat weena no tahſ paſchāſ kommiſſijaſ iſdohta 5 procentu biſſete no 500 rubleem peederr.

Diwas winneſtes, tur latrat weena 5 procentu uſdewu-biſſeti no pirmahſ leeneſcha-nas kriht, latra 100 rubluſ leela.

Trihdſemnit winneſtes, illatra ar weenu 5 procentu uſdewu-biſſeti no ohtraſ eelſchi-gāſ leeneſchanaſ, 100 rubl. leela.

Diwideſmitpezaſ winneſtes, latra ar weenu 5 procentu bankbiſſeti no 100 rubleem leela.

Peerzefmit winneſtes, it pa weenu biſſeti no walſis rentejaſ (tā noſauktāſ ſehrijāſ), latra 50 rubl. leela

Pawiſſam lohpā 125 winneſtes us 20,200 rubleem.

Lohſchu biſſetu par 1 rubli gabbalā

irr dabujami:

Rihgā taiſ bohdeſ pee brahl. Baſaldin, J. S. Bialoſchew, brahl. Kamarin, P. A. Ma-karow, brahl. Popow, P. S. Popow, J. Kedlich tunga engelifſchu magaſihne un pee S. Martiniſohn, Pehterburgaſ Abr-Rihgā, Kalku-eela N° 16; Pehterburgā taiſ bohdeſ pee brahl. R. un P. Petrow, leela Morſſajā, Woroniſa nammā N° 20; Witepſkā tai bohdeſ pee brahterem Kamarin; Walmeera tai bohdeſ pee C. G. Jürgeſon; Zehſiſ tai bohdeſ pee rahtſkunga P. Luſaſchewiſ; Wentſpille pee ta tunga W. Cufen; Dinaburgā tai bohdeſ pee brahl. Kamarin; Limbaſchāſ tai bohdeſ pee C. Jürgeſon; Lerpaja pee ta tunga Michalowiſſch; Zalgawā tai bohdeſ pee J. S. Parigina pehznahſtanteem; Pehrnawā pee ta tunga Feodor Markelowiſſch Matarow; Willandē pee ta tunga C. Thal.

Rahdā laiſa ta lohſeſchana notikſ, pahr to awiſeſ ihpaſchu ſinnu iſlaidihtſ.

S i n n a

preekſch muſſchu- un mahju-waldiſcha-nahm un andelmannem.

Wiſſadas naglaſ preeſch buhweſchaneſ, ka: bruffu, dubbult-laitu, laitū, puſſelaitu un grihbū naglaſ, tā arriſan ſchindeku, jumin, pakawu un needru naglaſ preeſch ehtu rohſeſchanaſ, un ſah-batu ſtiptes teel wairumā un maſumā pahroht-taſ eelſch taſ

J. Kedlich

gruntigaſ Engliſchu magaſihneſ.

Par wehrā leelamo ſapeeminn, ka tahſ rihtwe-taſ buhponaglaſ no mihtſtaſ un ſihlſtaſ dſelſtaſ tahſ wiſſulabbakaſ, kurrāſ ween paſaulē atroh-namaſ, jo winnaſ nelohjāſ, irr weeglt atknee-dejamaſ un dehtuſ nepheſch un tadeht wehl wai-ral flawejamaſ ne tā tahſ dahrgāſ iſſchetelanti-gāſ drahtſnaglaſ.

Pehterburgaſ Abr-Rihgā pee leela pumpja irr Wiſſelabbake rudſi, rudſu milti, ſahls, ſilteſ, tabbata, zuſſiſuſ, ſappija un teſja dabujami. Zens tiſs uſ to wiſſelbataſ aprehimāhtſ, mehreſ un ſwars buhſ allaſch ritigāſ.

J. C. Schulz.

Kreemſemmes harribaſ auſaſ, Pehter-burgāſ un Wahſſemmes kaltehti rudſi, bruhweſku un putrainu meechuſ mil-tuſ no Pehterburgāſ un Wahſſemmes rubleem, arri jaunus griſku-putrainmuſ eelſch leelatahm un maſatahm dahahm par wiſſelb-tatu ſirgu warr dabuht pee

F. Reppun,
Zuktu-eela N° 19.

Ed. Bietemann un beedra

paſſ-kambariſ un pehrwu-bohde,
Pehterburgaſ Abr-Rihgā, Kalku-eela N° 15.
Eſſam leela pulkā ſanehmufſchi wiſſelabbato-ſorti pretrolejumu (ſemmes-ellu) un pahrohdam to paſchu muzzaſ un pa maſatahm dahahm par wiſſelbataſ zennu.

Pehterburgāſ ſohleſ, juſteſ, ſirgu-rihtſi, melli un balti, Wahſſemmes leelaſ armonikaſ un Moſkawaſ un Pehterburgāſ armonikaſ

irr no jauna leela pulkā atweſti un par lehtatu ſirgu dabujami pee

**J. Skuden,
Walkā.**

Sſollaknā, Wezz-Raſzenawaſ muſſchā 8. Oktober iſeijoht un 9. Oktober nahfoht diwi ſirgt noſagti: weena — ſehwe — gliuſchi melnā ſpallwā un 9 gadduſ weſs, uſ kreifa plegga no ſcho waſſaraſ ſlim-moſchanaſ ne leelſ dſeeberieſ bij uſcetamſ un no paſſataſ ſtattoeſ kreſpeſ uſ kreifo puſſi ſtah-meja; ohtriſ behrā ſpallwā, 7 gadduſ weſs un tāpat kreſpeſ no paſſataſ ſtattoeſ uſ kreifo puſſi neſſa, no wirweſ ſeſchanaſ uſ abbaſhm preeſchlabjahm bij diwas ſtripinaſ reſſamaſ. — Uſrahdirajam ſohla 25 rubluſ patejibaſ algu.

Meera-teefnefcha annats

Laffitaji sinn, ka muhsu Keisars wiffa Kreewu semme teefaskungus eezehlis, to par meera-teefnefcheem fauz. Pee scheem meera-teefnefcheem tas mannim rahdabs lohti leels labbums, ka meera-teefnefchi fawu pahrlaufschanas spreeschanas darbu nedarra wis ais aiflehgtahm durwim, bet ka katrs, kam patihlabs, warr klacht eet un pats pahrliezinatees, ka meera-teefneffis fawu annatu ifdarra. Meera-teefnefis sinn, ka winnam ikreis papilnam buhs to klaufstaju, kas winna spreedumus apspreesch. Bet wehl dasch zits labbums no ta atlezz, ka meera-teefneffis fawu darbu strahda wiffeem, kam patihlabs, dsirdoht un redsoht. Arri Wahzjemme, ihpaschi Pruhfchu semme, teefaskungi fawu darbu strahda, wiffeem, kam patihlabs, dsirdoht un redsoht.

Tannis Pruhfchu semmes puffes, kas Pohlu semmei par rohbeschneezehm, ne retti noteef, ka seewas wihri leelakas pelnas deht uf Pohlu semmi eet. Tur darbur dabbujis, dasch labs aismirst ka mahjas feewa un behrni uf winnu gaida. Sauna puffe laudis dohma, ka winsch puifis effoht un ta tas jau daschureis notizzis, ka tahds ohtro reis apprezzejees. Ar laifu winsch drohschaks palizzis atkal parahdabs Pruhfchs. Laudis winnu pasihst, winna grehts teef gaisma, winnam saws fohds jazeesch zeetuma un diwas familijas paleef bes tehwa un maies gahdataja.

Weena Pruhfchu zeema dsihwoja weens darbineefs, Safchinski wahrda, ar feewu un peezeem behrneem. Winni bij dsimti Pohli un 1846 no Pohleem nahlfuschi.

1856 wihram pelnas trubka Pruhfchs un winsch atkal dewahs uf Pohleem. Ar feewu winsch bij norunnajis, ka pehzal familiju arri turp aifweddischoht. Bet winsch fawas azzis wairs nerahdija. 7 gaddi pagahja un feewa dohmaja, ka wihrs swefchuma nomirris.

Weenreis fchi feewa atnahza pee teefas un stahstija, ka waffar uf sirgu tirgu S. zeema fawu wihru redsejusi. Winna to ittin flaidri effoht pasinnusi, jo ta jau 11 gaddus kohpa ar winnu dsihwojusi. Wihrs taggad effoht kalps pee weena Pohla sirgu kuptfcha un fchi zaur scho kuptfchi sinnaht dabbujusi, ka wihrs nu jau 7 gaddus Pohlu zeema A. dsihwojoht, ka preefsch 4 gaddeem effoht apprezzejees un ka winnam jau diwi behrni effoht.

Wihrs tilka apzeetinachts un pahrlaufschts. Ta feewa apwehreja, ka schis effoht winnas aifbedhsis laulahs wihrs. Wezzafais dehs, kas toreis 10 gaddus wezs bija, kad tehws aifgahja, apleezinaja, ka arri winsch scho wihru pasihstoht un ka tas effoht winna tehws. Leezineelus no ta zeema, tur Safchinski 10 gaddus ar feewu bij dsihwojis, arri aizinaja teefas preefsch. Winni wiffi apleezinaja,

ka to Safchinski gan retti ween redsejufchi, tadeht ka winsch gandriht armeen lauka uf darbu bijis, — bet ka tas apfuhdsehts wihrs til pat leels effoht un tapat ifstattotees ka Safchinski. Pohlu teefas, no Pruhfchu teefahm praffitas tahdu sinnu dewa, ka apfuhdsehts zilweks 1856 zeema effoht atnahjis, ka par „Murowski“ faulfts tizzis un ka 1859 tur apprezzejees.

Safchinski jeb Murowski stipri leedsabs, ka winsch tas Safchinski effoht. Winnam tahds ufwarhs nekad ne-effoht bijis un winsch to feewu nekad ne-effoht redsejis, kas leelotees winna feewa buht. Winsch wiffu fawu muhschu Kreewu un Pohlu semme ween effoht dsihwojis un 1856 A. zeema apmettees uf dsihwi un turpat arri feewu nehmis, agral' nekad feewas ne-effoht bijis.

Ta feewa to paschu isteiz ka agral' un kad teefas preefschneefs tai praffa, wai winnai warrebuhnt newittotees ar to wihru, tad ta schaukstedama ifsauzahs: „ka tad mannim warr wiltees: Wai tad es 11 gaddus ar winnu ne-esmu kohpa dsihwojusi un wai tad winsch nau mannu peezu behrni tehws!“

„Zums tomehr willabs, feewa,“ ta apfuhdsetajs ifsauzahs, „es ne-esmu Zuhfu wihrs.“

„Ja, ja, tu taf effi mans wihrs, tu effi weens flifts zilweks! 7 gaddus pa pasauli effi apfahrt blandijees un mannim lizzis badda dsihwoht. Preefsch 10 peelahdetehm plintehm (ta rohbeschneefi mehds swehrecht, un nodeewatees) to katru reis warru apwehrecht, ka mans wihrs effi!“

Seewas wahrdi bija til spehzigi un pahrliezinateami, ka til labb' teefa, ka arri swehrinatee, turreem par to jaspreesch, wai apfuhdsehts wainigs wai ne, kamehr teefai atkal jaspreesch, ar kahdu fohbibu wainigajs fohdams, — ka til labb' teefa ka swehrinatee stipri tizzeja, ka tas wihrs teefcham Safchinski effot.

Apfuhdsetajs pats paleef kluffu un ar nokahrnu galwu flattahs uf grihdu.

Teefas preefschfehdetajs abbas laulafchanas sihmes uf galdu leel un paschulail' swehrinateem grihb fazzigt, lai aiseijoht ohtra istaba pee spreeschanas, wai apfuhdsetajs wainigs wai ne, kad peepefchi ta feewa ar fawu dehlu Pohlu walloda stipri fahf runnaht un tad peestahjabs pee teefas galda.

„Kas Zums wehl jafalka, feewa? ta teefaskungs. „Seenigs teefaskungs, mans wihrs ka jaunelis pee Warfchawas sturmeschanas bij klacht un tur weenu zirteeni ar fohbinu pa galwu dabbujis. Ta rehta ir pirfta plattuma un flaidri redsama.“ Ta ta feewa.

Wiffi flattijabs uf apfuhdseto.

„Parahdat fawu galwu, apfuhdsetajs, un Zuhf, feewa, apflattat un aptaustat to galwu, wai teefcham ta rehta tur atrohdas.“ Ta teefaskungs.

Seewa pee-eet klacht un ilgu laifu melle un melle

un tausta un tausta. Kluffums walda, lai gan leels pulks klaustitaju bija.

Beidsoht feewa falka: „Zeenigs teefas preeksch-neeks, mannim tomehr wiblees. Schis nau mans wihrs Winnam rehtas nau.“

Un teescham, arri teefaskungi nekahdu rehti newarr useet. Apfuhdsetajs smeijahs: „Nu, feewa, wai Jums to tuhlt netifku fazzijis, ka Tuhfu wihrs ne-efmu? kas mannim nu tiks par to, ka tibri parwelkt zeetumä efmu sehdejis?“

Seewa kaunahs un aibildinajahs ar to, ka winsch ittin täpat isskattotees ka winnas wihrs.

Klaustitaji arri fahk smeet un apfuhdsetajs no teefas uj brijwahm kahjam teef atlaists.

Kas sinu, ka schis prozeffis buhtu beidsees, ja ta pahrlausischana buhtu notifkufi ais aifsehgtahm durwim un ja mutte prett mutti schi leeta ne-buhtu ismekleta tiffufi!

Laupitaji. II.

Wahzeeschu wihsflawenakais dseefmineeks, Schil-lers ittin skaiti stahsta par weenu laupitaju, kas bija weens grafa dehls. Ka Ungarija arri augstmannu dehli daschureis paleef par laupitajeem, to lassitaji atskahrtihs no ta, to te stahstifchu.

Baggats Ungarijas grafs L. bij leels sirgu mihlotajis un audsinatajis. Tas derrigakais un prahdigakais kalps pee sirgu audsinaschanas grahsam bij weens puifis, Sobri wahrdä.

Grahsam bij 7 dehli. Tam ohtram bij Sahseps wahrdä un winsch studeereja. Tur bija arri dauds zittu augstmannu dehli un winni kohpa dsihwoja ta ka beedribä. Schinni beedribä par smeeklu latram bij saws amnats. Bet Sahseps isluhsahs pats to laupitaja amnatu. Winsch pee tahs beedribas buhschoht tas laupitajis. Tahdi smeekli Widsemme buhtu fwesch un nesaprohtami. Bet Ungarija, fur laupitaji ta falkoht sawu eerasto, wisseem pasihstamo un no tehwu tehweem mantoto amnatu strahda, Ungarija tahdi smeekli itt labbi saprohtami.

Sahseps nu wairis nesanzahs par Sahsepu, bet Sobri un wiffadus stikkus isdarrija, tik labb' uniwersitetē, ka ihpafchi arri tehwa muischä, kas netahlu bija no uniwersitetes. Ihpafchi Sobri nakti peelihda pee tehwa sirgeem un to labbako, skaitako ehsefeli sagga. To winsch tik ilgi jahja; kamehr ehsefels nederrigs palikka. So Sobri nesahja ka prahda wihrs, bet ka trakkuliz. Pehz kahdahm nedetahm atkal skaita kehwe sudda is tehwa stakka. Wiffus schohs stikkus, tik labb' angstä skohlä ka tehwa muischä Sobri tik gudri isdarrija, ka winnu nekad newarreja panahkt. Winnam bija ihits sagla un laupitaja gars un tapehz arri tam tik labbi weizahs.

Bet laikam wezs grahs tal kahdu jausmu bija

dabbujis par dehla stikkeem, jo winsch to fuhstija us Presburgu, fur lantags bija, lai tur deenejoht par skrtibri. Bet jaunais te tik dauds palaidnibas padarrija un tik leelu apgrehzibu dewa, ka tehws to aifraidija tahku no Ungarijas, us Italiju, us Benziju. Te Sahseps fuggu skohlä tilka dohts, lai palittu ar laiku par fugges wirneeku.

Bet ne zil ilgs laiks nebij pagahjis, kad dehls tehnam rakstija, ka us fuggem negribboht deeneht. Winnam prahts us to neffotees, pee jahneekem deeneht.

Tehws arri scho dehla luhgshanu paklausija un jaunais grahs tilka peeskaitihs pee weena gwardijas jahneeku pulka. Te winsch isturrejahs nepaklausigs un prettigs un schahdus tahdus nekahjigus stikkus padarrija, ta ka to issehhdia is gwardijas un to aifraidija us weenu frepostu, fur prahts kahjneeku pulks kohrteli stahweja.

Generalis bij wezza grahsa draugs. Winsch to wehja grahsbekli luhdja sawä mahjä. Generalam bij skaita meita. Un ka jau eet jaunibä, Sahseps patikka meitina un meitina patikka jaunekam, zaur to tad winnam, lai gan pilnam wirneekam nebudamam, dauds tilka pakauts, kas zitteem wirneekem bij leegts. Winsch ir sirgus drihssteja tur-reht. Bet nu winsch tik trakti jahja, ka pilseht-neeki furnaja un pee generata fuhdseja, kamehr beidsoht wiffa jahschana tam tilka aifleegta un ja to aifleegshanu pahrlahpa, tad to eelikka zeetumä.

Zaur to ta dsihwe winnam drihs palikka reebiga un peepefchi winsch issudda.

No schä laika laupischana Ungarija warren kohti wairumä gahja un paschi behrni labbi pastinna laupitaju preekschneeka wahrdü Sobri.

Bet flawens laupitajis Sobri zits nekas nebij, ka L. grahsa ohtrais dehls Sahseps.

1838ta laupitajaju beedriba no saldteem tilka apstahsta un pahrwahreta. Kas nebehdja, tas tilka noschauts jeb sawangohts. Paschu Sobri saldati nedabbuja rohkä. No schä laika par Sobri wairs neko nedfirdeja, bet issuddis grahs Sahseps atkal parahdijahs un jo prohjam pehz sawas kahrtas dsihwoja, itt ka nekas nebuhtu notizzis.

Dee abbee brakti.

Kur dauds gaismas, tur arri dauds ehnas. Tas irr weens fwehts liffkums. Un schis liffkums arri Seemel-Amerikā peepildahs. Amerikā atrohd dauds teizamās, bet arri dauds aplamas buhschanas.

Pee aplamas buhschanas Amerikā peederr ta breefmiga dsihshanahs pehz nandas, zaur to dauds zilweku paleef par blehscheem un wiltneekem. Par apstiprinaschanu lai derr tas notiffkums, to taggad stahstifchu.

Pee plattas un dsikkas Ohio straumes tilta leels lauschu pulks bij fazezzejis. Straumes krahti irr

ittin stahwi. Peepeschi weens nabbadfigi apgebrbts jaunellis ar warru speeschahs zaur tauschu barru prett straumi. „Wai Zums tik leela nohte? Kam tik breefmigi speeschatees?“ tà weens no klastbuhdameem issauzahs. Dhtrs praffija: „Wai gribbat peldeht?“

Bet jaunellis, schohs wahrbus nemas wehrà ne-nemdans, azzis pazehla prett debbesim, rohkas schau-dsija un kahdus nesaprohtamus wahrbus runna-dams eegahsahs uhdeni.

Stattitajeem schauschallas zaur tauleem sfrehja. Bet pirms weens no winneem kahju wai rohku warreja kusteht, jau weens dhtrs jaunellis breefmigi waimanadams un schelodamees atsfrehja un praf-fija, wat neweens wiina brahli ne-effoht redsejis? Peepeschi winsch redseja to pirmo jaunelli, kas wehl straumè mohzjahs. „Ab! tur winsch jau irr! tur winsch jau irr! Es wiinu glahbschu, jeb lihbs ar wiinu bohjà oeschu!“ Tà brehtdams arri winsch eegahsahs uhdeni un wihrischi ar witneem lauda-mees brahli drihs bija panahzis un to pee maiteem iswilla pee krahta. Glahbejs bij pawiffam peekuf-fis. Isglahbtajs bija pawiffam bes samannas.

„Dh! winsch wehl dsihws!“ tà pirmais pree-zigs issauzahs. „Winsch irr dsihws un es wiinu esmu glahbis!“

Isglahbtajs nu us tuweju mahju tikta nests un ar lakkateem rihwehts, tà ka drihs atkal atdsih-winajahs.

„Brandwihnu, brandwihnu gahdajat! tas brah-lam par atspirdsinaschanu buhs!“ tà glahbejs brehza.

Kahds duzzis tauschu tuhlt sfrehja un atgahdaja brandwihnu.

„Al tawas mohkas! af, tawas ne-issalkamas mohkas,“ — tà glahbejs — „fo es un mans brah-lis isgahjusehds mehneschds effam zeetusch! Nab-badsiba, bads, pulgoshana muhs speedin speeda! Bet lai irr aplahstas wiffas schahs behdas un moh-kas! Kam zittus ar tahm apgruhtinahrt?“

„Stahstat! stahstat!“ tà wiffi brehza.

Taggad weens mihsstirdigs wihrs nahja pree-schà un ar leelahm aishildinaschanahm, ka tik mas dohdohht, weenu rubli us galda litka. Glahbejs pa-klannijahs un jo prohjam ar sawahm ne-issalka-mahm zeeschahanahm leelijahs. Puss noslihzis brah-lis bij kluss.

Nu zits wihrs 2 rublus uppureja, treschais dewa 5 rubtu gabalu. Par maju brihdi freetns nau-das pulzinsch bij famests par gohdu tam jaunel-lam, kas, par sawu paschu dsihwibu nebehdadamees, brahli bij glahbis.

„Gudri puikas,“ — tà weens wihrs teiza, kad abbi brahli aishgahjusch. — „Wai wiinus pasih-stat?“ tà zits wihrs praffija, kas arri rubli bij mettis. — „Rà tad ne?“ tà pirmais fazzija. „Abbee puikas apkahrt reiso un ik pahrdenas weens

ohtram dsihwibu isglahbj. Schee puikas irr tee wifslabbafee pelbetaji, fo Amerikà warr useeet.“

Gnoks Arden.

„Gnoks Arden“ irr weenas stahsta dseefmas wirs-rafts, fo gandrihs katrs Seemet Amerikanets un Angleets pasihst un gauichi zeeni. Tas dseefmi-neeks irr weens Angleets, Tenniferons wahrda. Wiina dseefmu „Gnoks Arden“ atrohd Hklabb Ang-lijas kehnikenes pilli, tà arri semneela mahjina. Mannim gauichi schehl ka Angku wallodu neprohtu. Zittadi es scho dseefmu Latweeschu walloda pah-rulltotu. Tas stahsts irr tahds:

Anne Leh jau behrens buhdams no diweem jau-nibas draugeem teef mihtohhts, no Filippa Reh un no Gnoka Arden. Anne, par jaunelli palikkusi, ar Gnoka apprezehahs. Saunam pahram, dasch krusis janesh un dasch gruhstums jazeesch, kadeht Gnoks Arden ar kuggi us kinu brauz, zerredams, tur leelu naidu pelniht. Seewa un diwi behrni paleef Anglija.

Dasch labbs gads paeet, kamehr Gnoks heidschht pahrnahrt tà — nabbags, jo fugge us seklumu us-gajusi feschliht un Gnoks zittu neglahbj tà sawu dsihwibu ween.

Gnoks no firds preezajahs, atkal ar mihto lau-latu draugu saweenotees un firds nabbagam luhst, kad dsird, ka Anne Filippam par seewu palikkusi. gaddus Anne us Gnoku bij gaidijust, bet newarre-dama fagaidiht wiina heidschht Wihlippa luhgscha-nahm bija pallausijust un wiinam par seewu pa-likkusi, stipri tizzedama, ka Gnoks jau fenn effoht miris.

Scho behdu sinu Gnoks dabbu frohgà, fur bija apmettees. Winsch nu pats, Wihlippam un Annei neredsoht un nemannoht, pahleezinajahs, ka Anne teescham irr laimiga un tad apnemmahs, wiinas laimi nekaweht, lai gan winsch Anni ar tahdu paschu karstumu mihto tà jaunibas deenas. Gnoks ap-mettahs us weenu weentula fallu us dsihwi un ar sweijoshanu sawu deenischligo maifi peln! Mirstohht sawai mihtai seewai sawa behrna sprohgu subta, fo schi pee schkirshchanahs wihrum tà mihta wihra behdigo liktent un wiina karstu mihlestitibu dabbu sinnaht, ka winsch labbal' pats nelaimigs palizzis ne tà seewas laimi isahrdijis. — Laikam arri ta-deht schi dseefma Angleem tà pee firds eet, ka wifstas, fo Tenniferons apdseed, teescham irr notiz-zis un notizzis pee nabbaga sweineetu kaudim.

Taure un Swilpis.

Taure. Tu wiinu reis par naidu sahli runnaht, bet mums tik dauds wallas nebij, wallodu gallà west.

Swilpis. Fo nu wairak par to runnaht: nau-das mums deesgan jadohd, bet mas ween sinnam,

tur wiinna paleef. Sadohd irr tur waijaga bet sin-
naht buhtu labbt, kà nu tur wiinna teef leetâ likta.

Taure. Us preefschu arri tã gan notiks, tikkai
waijaga gaidiht.

Smilpis. Ja, ja — filts naht ar silbifchanu,
labs ar gaidifchanu. — Gahju ne fenn pahr Ma-
rijas tiltu! us weenreij naht smakka nahsis, it kà
no libka. Nu man eekriht prahtã, ka tur tas nam-
minsch, tur atrastus nedfihwus zilwekus noleef, lai
warretu katris fihmeht, kam peederr.

Taure. Wat tad Tu ar gahji flattitees?

Smilpis. Sinnams, ka gahju; man taf grib-
bejabs sinnaht, kas tur gull.

Taure. Nu tad gan arri laikam pasinni?

Smilpis. Warr buht buhtu pasinnis, bet sah-
nus ween warreju redseht, us gihma bij daschadas
luppatas usflahtas.

Taure. Tad gan no luppatahm bij jasihme?

Smilpis. No nu no luppatahm warr eesfihmeht; kat-
ram zilwekam jau warr fillas luppatas buht. Tee
fahni jau bij mettuschees salki.

Taure. Ah! Tew waijadseja no pehrwes pasiht.

Smilpis. Dfihwam jau ne weenam salka pehrwe nau.

Taure. Warr buht winsch dfihws buhdams salki
dfihwojis, tapehz wiinam arri ta salka pehrwe; bet
no pehrwes jau arri newarr pasiht.

Smilpis. Tu ne kam nederr; ne Tu warri mir-
roni no pehrwes, ne no smakkas pasiht.

Taure. Tu pa wiffam sehodeen mulkiski runna;
kursch tad to warr?

Smilpis. Bet kad nu zittu sijnju naw.

Taure. Kad zittu sijnju naw, tad taf gihmja
waijadseja rebsama buht; kad jau kahds no sem-
mas kahrtas nesinnoht mirris, tad jau Latweefchu
rakstos waijadseja sinnamu darriht. Bet tã mums
wiffu labbais draugs warr tikt nowahrihts, no kam
mehs ne smakkas nesinnam.

Amerikaneefchu kohpmanni.

Weens awifchu isdewejs tahdu sinnu islaida zaur
fawahm awifchem:

„Es no weena schihs pilsehtas kohpmana zulkuru
esmu pirzis. Bet tur wairal ne kà mahrzina smil-
fchu bij klabt. Ja tas blehdis, kas manni tã pee-
wihlis, mannim lihds ristam 7 mahrzinas flaidra
zukkura nestelle, tad wiinna wahrdu zaur awifchem
issluddinaschu.

Jau ohtrã deenã 5 kohpmanni wiinam pa 7
mahrzinahm zukkura fuhitja.

Tas gan arri warr buht, ka tas awifchu isdewejs
pats blehdis bija un nemas zulkuru nebij pirzis,
bet mellejis, us to pataudamees, ka dauds blehchu
atrohdotees kohpmannu starpã. Winsch tad ar sawu
blehdibu flaidri 35 mahrzinas zukkura buhtu pelnijis.

Skahde gan, ka Amerikaneefchi tik nahwigi kriht
us naudu un us petnahm!

Apehsta feewa.

Weens missijonaris Jaun-seblantẽ paganu wirf-
neeku pamahzija, ka seels grehts effoht, ar wairal
feewahm kohpã dfihwoht. Schim paganam tomehr
bij masak' to feewu, ne kã dascham zittam, prohti
diwi ween.

Kad missijonaris wiinuu pehz kahdahm neddehahm
attal apmekleja, tad pagans sawam garrigam wab-
donam ar preezigu waigu pretti nahza.

„Mannim taggad tik weena feewa wen!“ tã lee-
lidamees teiza.

Missijonaris: „Un fo tod ar ohtru feewu effat
darrijusehi?“

Wirfneeks: „To esmu apehdis!“

Pahrineefi.

Pahrineefi lihdsinajahs schlehrehm, kurru abbas
puffes saweenotas, ta ka tahs nau schkirramas.
Abbas schlehru puffes gan dauds reisahm kustahs
weena ohtrai pretti. Bet kas wiinuu starpã eedroh-
schinajahs naht, to wiinuas freetni nostrahpe.

Lehta galka

Anglijã, ihpaschi Londone galka irr gauschi dahrga
un tomehr arri prahts darbineeks tur bes galkas ne-
newarr peetiktees. Australijã attal galka gauschi lehta.
Tad nu tã darr: Australijã galka no kaulcem teef
noschkirta, tã ka tihra galka ween atleef. Schi
galka ar taukeem muzzas teef eelika un ittin labbi
turrahs, tã ka slika nepaleef. Tahdas galkas
mahrzina malfa 5 penzes, tas irr 15 kreiferus, muhsu
naudã tik dauds kã 15 kap. Tã taggad darra tik
labb' ar wehrschu, kã ar aitu-galku.

Bes kohjam newarr danzoht.

Krimmes karrã weena schelstirdiga Samariterene
starp eewainoteem un fashauteem karrawihreem is-
dallija wiffadas swehtas grahmatinas, lai lassoht
garru laiku aisdennohht un us wiffu labbu teekoht
stubbiniati.

Peepeschi wiinna, lasari buhdama, weenu saldatu
par sewim dsirdeja smeijoht. Wiinna dagahja klabt
pee wiinna galkas un tam pahrmetta, kapehz tik bes-
deewigs effoht un par dabbuto grahmatinu smeijoht.

Saldats atbildeja: Nenenmat par kaunu, bet
Tuhš mannim grahmatu effat dewuschas, tur dan-
zofchanas grehts teef pahrmahzihhts. Bet mannim
jau abbas kahjas noschautas.

Atbildebams redaktehrs A. Leitan.

No zensures atwehlehts.

Nihgã. 17. Oktoberti 1868.

Driffekhts pee bilfchu un grahmatu-driffketaja Ernst Platez, Nihgã, pee Pehtera basnijas.